

Har du tenkt på og har du tid til akuttpatienten?

Tilbake på klinikken etter to dager fravær for å være på NTFs landsmøte 2010 får jeg vite av tannhelsesekretæren at en ukjent mann hadde ringt mens jeg var borte. Mannen hadde ringt fordi han hadde vondt og trengte hjelp. Han hadde ringt til sin faste tannlege først. Der ble han møtt av en telefonsvarer hvor en munter stemme sa: Vi er på kurs! Og det er jo flott at pasienter får vite at vi går på kurs.

Men det er kanskje litt korttenkt å fortelle kun det når kontoret er stengt en vanlig hverdag? Mannen skjønner at han går til en tannlege som følger med i sitt fag. Men han skjønner også at han går til en tannlege som ikke har tenkt på pasientens mulige behov når hun/han ikke er til stede. Og det er ikke fullt så flott. Mannen syntes i alle fall ikke det.

På Etikkhjørnet under samme landsmøte ble medlemmer i NTFs råd for tannlegeetikk spurt av kollega om definisjon på akutt. Hans erfaring var at han alltid fikk de akutte pasientene selv om det var flere tannleger i hans område. De andre hadde aldri tid, og sendte pasienten videre. Det var oftest pasienter som gikk til tannlegen bare når det var noe de kjente selv.

Skulle så hans faste kunder lide for det – for tid til behandlingen måtte oftest tas fra tid som alt var avtalt brukt til andre? Eller kunne han henvisse til vaktklinikken i byen som ligger en time unna? En annen kollega lurte på om han kunne nekte å behandle en pasient som ringer fredag kl. 1000 og sier hun/han har kjempevondt. Kjenner du deg igjen?

Og dette er kun eksempler fra vanlige ukedager. Hva med helga?

En kollega på et mindre sted forteller at han ikke har fasttelefon hjemme mer. Bare mobil med skjult nummer. Det var aldri fred å få. Det er ikke alltid

en annen tannlege i nærheten, langt mindre en vaktklinikk. Og selv i de større byene er det kanskje bare vaktordning i helg og på høytidsdager.

Deltakelse i vaktordning er det svært variabel interesse for, både blant de private og de offentlig ansatte kollegaer. Hvordan det økonomiske utbytte blir for ei vakthelg er for mange styrende for om de vil binde seg. Men også at fritid er blitt mer verdifull for mange.

På mitt bosted er det bare i fire av 52 helger i 2010 at privatpraktiserende tannleger har tatt vaktansvar i en vaktordning som dekker helg og høytidsdager. Alle kollegaer blir oppfordret til å melde seg for å delta på vakt. At så få privatpraktiserende deltar kan forklares med at økonomisk utbytte for dem er helt avhengig av hvor mange som oppsøker dem de timene de deltar i vaktordningen. Mens de offentlig ansatte har framforhandlet en avtale med arbeidsgiver som gir dem en rimelig avlønning for deltakelse.

Kan du samarbeide bedre til beste for pasienten når det gjelder behovet for øyeblikkelig hjelp der du har praksis?

Lokale forhold gjør ulike løsninger aktuelle – noe for lokalforeningen din?

Aktuelle etiske regler:

§1 Pasientens helse

En tannleges oppgave er innenfor sitt fagområde å verne om sine pasienters helse. Hensynet til pasienten må lede vedkommendes virke og være overordnet andre hensyn.

§ 4 Fritt tannlegevalg og øyeblikkelig hjelp

Her står blant annet at «En tannlege plikter å yte en pasient som trenger det øyeblikkelig hjelp, med mindre det kan anvises hvordan denne kan få slik hjelp på annen måte.»

§5 Deltakelse i vakt

Enhver praktiserende tannlege plikter å delta i organiserte vaktordninger etablert etter avtale med NTF. Lokalforeninger kan gjøre unntak fra denne bestemmelse når særlige grunner foreligger.

Annet aktuelt lovverk for yrkesutøvelse som tannlege:

Helsepersonelloven § 7 (Øyeblikkelig hjelp)

Helsepersonell skal straks gi den helsehjelp de evner når det må antas at hjelpen er påtrengende nødvendig. Med de begrensninger som følger av pasientrettighetsloven §4–9, skal nødvendig helsehjelp gis selv om pasienten ikke er i stand til å samtykke, og selv om pasienten motsetter seg helsehjelpen.

Ved tvil om helsehjelpen er påtrengende nødvendig, skal helsepersonell foreta nødvendige undersøkelser.

Plikten gjelder ikke i den grad annet kvalifisert helsepersonell påtar seg ansvaret for å gi helsehjelpen.

Helsepersonelloven § 14 (Beordring av helsepersonell til vaktordninger)

Departementet kan bestemme at helsepersonell skal delta i vaktordning på det sted der de bor eller arbeider.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om gjennomføring m.v. av vaktordninger.

Inger J. Johannessen
Varamedlem i NTFs råd for tannlegeetikk